

Asia: VN/32825/2024

Hallituksen esitys eduskunnalle opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan virastouudistusta koskevaksi lainsäädännöksi

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Esittävän taiteen vapaat yhteisöt ry (Teatterikeskus) kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksestä. Haluamme korostaa taiteen asiantuntijuuden ja taiteen tekemisen edellytysten turvaamista osana ehdotettua virastouudistusta. Kannatamme Kulttuuriviraston nimeksi mieluummin Taide- ja kulttuurivirastoa, sillä viraston toiminnan ytimessä on nimenomaan taide, ei niinkään kulttuuri, joka on käsitteenä huomattavasti laajempi. Taiteen erillinen korostaminen nimen osana tukee sen erityisluonteen ja merkityksen tunnistamista. Käsittelemme alla ainoastaan tulevaa Taide- ja kulttuurivirastoa, sen toimintaa ja siihen liittyviä elimiä.

Taiteen ja kulttuurin rahoituspäätösten on pohjauduttava syvälliseen asiantuntemukseen. Taide- ja kulttuurineuvoston nimittämisessä tulee kuulla taidealan järjestöjä, jotta päätöksenteko nojaa alan monipuoliseen osaamiseen ja kentän tuntemukseen. On varmistettava, että taide- ja kulttuurineuvoston päätöksenteon asiantuntevuus ja riippumattomuus säilyvät kaikissa tilanteissa, riippumatta olosuhteista tai rahoitukseen liittyvistä muutoksista.

Korostamme, että taide- ja kulttuurineuvostossa tulee olla edustettuna sekä taiteen että taiteellisen työn tekemisen asiantuntemus. Tämä on edellytys laadukkaalle ja oikeudenmukaiselle päätöksenteolle. Toimikuntarakenteen korvaavan uuden rakenteen on säilyttävä joustavana ja taiteen eri alojen asiantuntemusta hyödyntävänä, kuten esitysluonnoksessa todetaan.

Lakiluonnos jättää avoimeksi, miten taide - ja kulttuurivirasto toimisi alueellisesti ja miten alueellinen läsnäolo käytännössä turvattaisiin. Näemme, että uudistus voi heikentää taiteen saavutettavuutta ja alueellista vaikuttavuutta, erityisesti jos päätöksenteko keskittyy entistä enemmän suurille paikkakunnille. Esitämme, että lakiluonnosta täsmennetään siten, että alueellinen taiteen asiantuntemus ja vaikuttavuus turvataan.

Liitymme muun muassa Suomen Teatterit ry:n lausunnossa ilmaistuun huoleen taiteen autonomian säilyttämisestä. Hallinnollisilla muutoksilla ei tule vaarantaa taiteen vapautta eikä lisätä poliittista ohjausta. Taiteen rahoituksessa on keskeistä säilyttää vertaisarviointiin perustuva päätöksenteko sekä varmistaa, että Taide- ja kulttuuriviraston toiminnot turvaavat käsivarren mitan periaatteen.

Korostamme, että ehdotetun uudistuksen tulee varmistaa taiteen ja kulttuurin asiantuntijuuden säilyminen sekä edistää taiteen tasa-arvoista saavutettavuutta koko maassa. Pyydämme huomioimaan edellä mainitut näkökulmat lainsäädäntöä viimeisteltäessä.

Karanto Anu
Esittävän taiteen vapaat yhteisöt ry